

мјеру тако поступи. Не бих имао ништа против тога када би то био разлог. Али, чини ми се, да разлог треба тражити на другој страни. Павићевић пише на крају своје „посланице“ (могу га обрадовати да сам и ја примио једну његову посланицу и прочитао сам је поново врло пажљиво, пошто сам претходно прочитао његов чланак, који је родио ову „посланицу“) о неком „еснафском монопољу у проучавању црногорске историографије“ (sic!), импутирајући ми тим ексклузивизам и да му из „ината“ спречавам сарадњу у „Историским записима“. Тако се понеком вајка Павићевић. Али он добро зна да то није истина. Нудио сам га да сарађује у „Историским записима“, па је он то прећутао, јер није имао чисте намјере, што се види и из оваквог његовог поступка. Редакција „Историских записа“ ће врло радо примити сваки прилог и Павићевића и других научних радника, који то желе, као што је чинила и досада. Ми желимо да се у овом часопису убјеђујемо у правилност својих погледа, схватања и закључака, а не да се заједљиво надмудрујемо из двију редакција, јер то не води ничему, чега мора бити свјестан и сâм Павићевић.

Јагош Јовановић

Наша историска документација у Француском националном архиву

За вријеме Трећег међународног конгреса архива, који је одржан у Фиренци од 25 до 29 септембра о. г., а коме сам присуствовао као делегат Друштва архивских радника НРЦГ, имао сам прилику да извјесно вријеме проведем у разговору са генералним директором француских архива и почасним претседником Међународног савјета архива, господином Шарлом Бребаном. На моје интересовање за документе који се чувају у француским архивима а односе се на наше народе, нарочито Црну Гору, г. Бребан је био врло предусретљив и пружио ми је врло интересантне и прецизне информације, додајући да ће ме помоћи у истраживачком раду ако будем дошао с том намјером у Француску. Али то није био једини резултат мог разговора с њим. Ускоро по мом повратку са Конгреса у домовину, добио сам од њега писмо које заслужује да буде објављено у цјелости, па га доносим у преводу:

„Господине Директоре и драги Колега,

Париз, 15 окт. 1956

За вријеме боравка маршала Тита у Паризу имао сам прилику да њему и госпођи Броз покажем један извјестан број докуме-

ната који се односе на народе који данас сачињавају Федеративну Народну Републику Југославију.

Ови документи, који се чувају у Француском националном архиву, изазвали су њихово живо интересовање. То ме је управо потстакло да замолим свога сарадника г. Бернара Маие да попише важније документе који се односе на Југославију, а које ми чувамо. Мислим да би Вас овај попис могао интересовати и да би могао навести неке од Ваших сарадника — које бисмо радо примили — да дођу ради истраживања у палату Субиз (од 1808 г. сједиште Француског националног архива — напомена писца овог чланка), па Вам зато и шаљем један примјерак пописа.

Изражавам своја братска и врло срдачна осјећања

Шарл Бребан с. р.

генерални директор француских архива и почасни
претсједник Међународног савјета архива

Господину директору Државног архива — Котор“

Попис докумената, приложен овом писму, носи наслов „Документи у Француском националном архиву који се односе на историју Југославије“. Због опширности овог пописа навешћу, и то сумарно, неке његове детаље које сматрам од нарочитог интереса.

Од докумената из XIV вијека свакако је најинтересантнији уговор о савезу склопљен 27 марта 1308 године између Француске и српског краља Милутина Немањића, који је у попису, а без сумње и у документу, назван „Урош краљ Далмације“.

Уз неке средњовјековне документе налазе се и печати који свакако претстављају интерес за сиглографију југословенских земаља.

Документи XVII и XVIII вијека су много више заступљени. Међу овим документима интересантни су они који су обухваћени серијом К IX, јер садрже углавном извјештаје и мемоаре који се, поред осталих европских земаља, односе и на југословенске земље.

У серији Б I „Спољни послови“, која садржи кореспонденцију француских дипломатских претставника са француским двором почевши од краја XVII вијека, има докумената који се односе на Далмацију, а нарочито Дубровник за период 1700—1792.

У серији Б III „Спољни послови“ налазе се важни документи који се односе на унутрашње прилике Србије и Илирских покрајина, као и на економске везе ових земаља са иностранством.

Серија М (Универзитет) садржи податке о нашим људима који су ради студија боравили у Француској; ова серија обухвата велики временски распон почевши од XIV вијека.

Многобројни су документи који иду од пада француске монархије; међу њима са гледишта наших историских интереса прво мјесто заузима серија „Државни секретаријат“. У овој серији се налази велики број тајних извјештаја дипломатских агената и разних отправника послова. У овим извјештајима има сем политичких података и података административног, финансиског и економског карактера који се односе на наше народе.

Од потсерија велике серије „Државни секретаријат“ за нас је најважнија потсерија Ф IV у којој се налазе и ове позиције:

1) АФ IV 1448 — у којој су сакупљени документи „Далматинске и Илирске армије“ за период 1806—1810 год.;

2) АФ IV 1687 — у којој се налазе „Главни документи с Илирским покрајинама“ за период 1806—1812 год.;

3) АФ IV 1689 — у којој се налазе важни документи који се односе на везе између Карађорђа и Наполеона; овдје су и два писма која је Карађорђе упутио Наполеону 16 августа 1809 и 10. јануара 1810 године;

4) АФ IV 1713 — у којој се налазе документи „Илирских покрајина“.

У позицији Ф¹² од броја 61 до 70 налазе се документи који обухватају вријеме од 1809 до 1815 године, а који се односе на индустрију, пољопривреду, манифактуру и трговину у Илирским покрајинама; ту је и кореспонденција са интендантом Илирских покрајина о административним пословима; ту су и буџети појединих градова међу којима Бакра, Копра, Котора, Ријеке, Макарске, Шибеника Сења, Задра итд.; затим, ту су и планови о територијалним разграничењима унутар Илирских покрајина; на крају, ту има и докумената који се односе на административни персонал, на свечаности итд.

Позиција Ф⁷ (Генерална полиција) и серија ББ (Правосуђе) садрже податке о српским и хрватским избјеглицама у XIX вијеку.

У збирци „Планови и карте“ има географских карата које се односе на наше земље, нарочито Србију. Постоје и два плана Београда из XVIII вијека; затим има ту и саобраћајних карата наших земаља као и карата о току Дунава.

За период Наполеонове владавине над Бском Которском (1807—1813) Француски национални архив мора садржавати и зрло драгоцене докумената о црногорско-француским односима из тог времена.

Из овог врло сумарног прегледа садржине историске документације о нашим народима, која се чува у Француском националном архиву, може се закључити да би наши историографи мриљиком вршења истраживања у овом Архиву дошли до врло драгоцјених нових података, који би допринијели бољем расвјетљавању наше прошлости.

Славко Мијушковић

Четрдесет и седма конференција Свјетског удружења за међународно право

(Одржана од 26 августа до 2 септембра 1956 г. у Дубровнику)

Свјетско удружење за међународно право стара је и угледна међународна организација. Оно је основано 1873 године. Отада је ова организација почела да окупља истакнуте правнике из разних земаља који се баве међународним правом. Циљеви Удружења су: да проучава и унапређује међународно јавно и приватно право; да формулише предлоге за рјешавање сукоба закона; да унифицира право у корист унапређења међународних односа итд. У развоју норми за усклађивање односа у тој заједници држава, ова организација је одиграла значајну улогу. Њена улога се у разним периодима мијењала са развојем међународних односа. У вријеме оснивања, Свјетско удружење за међународно право било је значајан ослонац у формулисању међународних правних норми. Такву улогу је ова организација имала све до оснивања Друштва народа. Нарочито плодна дјелатност ове организације била је у посљедњој четврти XIX вијека, када се мали број свјетских организација бавио проблемима усклађивања међународно-правних односа. Након стварања Друштва народа све више организација се бави, у разним областима међународног живота, усклађивањем различитих међународних проблема. Услјед те појаве разгранатости међународног живота, Удружење за међународно право постаје све више професионална организација правника који се баве међународним правним проблемима. Но како је право недјеловито од политике, то је и Свјетско удружење за међународно право било чешће у прилици да се на својим скуповима бави општим међународним проблемима. Тако је савјетодавна улога ове организације била примарна за стварање многобројних правних докумената међународног значаја. Услјед тога је одржавање свих скупова и рад ове организације праћен са интересовањем и одобравањем од широке међународне јавности.

Југословенски огранак Свјетског удружења за међународно право основан је 1928 године.